

Dokumenttype NOU 1987:30 **Dokumentdato** 1987-06-00

Tittel Innstilling til ny ekteskapslov del II.

Utvalgsnavn Ekteskapslovutvalget

Utvalgsleder Lødrup, Peter

Utgiver Justis- og politidepartementet

Oppnevnt 1971-06-25 **Sider** 203

Kapittel SAMMENDRAG AV INNSTILLINGEN.

Innstillingen gjelder reglene om det økonomiske forhold mellom ektefeller, herunder reglene om deling og om bidrag ved separasjon og skilsmisse m.v.

De regler som foreslås, vil avløse de tilsvarende regler i lov av 31. mai 1918 nr. 2 om indgaaelse og opløsning av egteskap, reglene i lov av 20. mai 1927 nr. 1 om ektefellers formuesforhold og de materielle regler om skifte av ektefellers formue i lov av 21. februar 1930 om skifte. Det er utvalgets forutsetning at de lovregler som foreslås i denne innstilling, skal inngå som del av en ny samlet ekteskapslov sammen med de nye lovregler om inngåelse og oppløsning av ekteskap som utvalget har foreslått i innstilling til ny ekteskapslov del I (NOU 1986:2).

Utvalget mener at lovreglene på området vil bli mer oversiktlige når de samles i en lov. Utvalget har videre såvidt mulig søkt å gjøre loven enklere å forstå. Begrepsbruken er endret i forhold til gjeldende lovgivning. I gjeldende lovgivning er det et grunnleggende skille mellom felleseie (formuesfellesskap) og særeie. Skillet har imidlertid i det vesentlige bare praktisk betydning når det gjelder spørsmålet om midlene skal være gjenstand for deling ved separasjon eller skilsmisse m.v. Begrepet felleseie er sterkt misvisende og blir ofte oppfattet dithen at ektefellene eier og råder over formuen i fellesskap. I innstillingen er derfor begrepet felleseie (formuesfellesskap) ikke benyttet.

Utvalgets lovforslag bygger i stor utstrekning på gjeldende rett. I det nordiske samarbeid har det vært enighet om at grunnprinsippene i gjeldende formuesordning ikke bør endres.

Etter gjeldende lov er utgangspunktet at hver ektefelle råder over det han eller hun har ervervet. Dette prinsipp foreslås fortsatt lagt til grunn.

I praksis har man i stigende utstrekning anerkjent sameie mellom ektefeller. I de senere år er det lagt til grunn at også en hjemmearbeidende ektefelle som ikke selv har pengeinntekter, blir sameier, først og fremst i den felles bolig. Utvalget mener man bør bygge på den rettsoppfatning som har utviklet seg. For at loven skal gi et dekkende uttrykk for eiendomsforholdene, foreslås en uttrykkelig regel om at det ektefellene erverver sammen, blir sameie, og at det ved vurderingen av eiendomsforholdet til felles bolig og innbo også skal legges vekt på arbeid i hjemmet.

Etter lovforslaget vil hovedregelen fortsatt være at det skal skje en likedeling av hver av ektefellenes formue etter fradrag av gjeld ved ekteskapets opphør. Utvalget foreslår imidlertid en utvidelse av adgangen til å kreve skjevdeling, dvs. at midler blir holdt utenfor deling uten at det følger av avtale mellom ektefellene, bestemmelse av giver eller arvelater, eller av at eiendelene etter sin art er av personlig karakter. Et flertall foreslår at en ektefelle i utgangspunktet skal kunne kreve at verdien av formue som klart kan føres tilbake til midler ektefellen hadde da ekteskapet ble inngått eller senere har ervervet ved arv eller gave blir holdt utenfor delingen. Et mindretall mener at retten til skjevdeling fortsatt skal være et unntak som skal bero på en konkret rimelighetsvurdering. Hele utvalget mener at det i særlige tilfelle skal være adgang til å holde midler ervervet ved ektefellens egen innsats m.v. under ekteskapet utenfor delingen. Utvalget foreslår videre at det skal være adgang til delvis skjevdeling. Tilsvarende regler finnes ikke i gjeldende rett.

Etter gjeldende rett kan en ektefelle ved skifte gjøre fradrag for hele sin gjeld før noe går til deling med den annen ektefelle, med unntak av enkelte særlige gjeldsposter. Utvalget foreslår at en ektefelle som også har særreie, eller som holder midler utenfor delingen i medhold av skjevdelingsregelen, bare kan gjøre fradrag for en forholdsmessig del av sin gjeld i den del av formuen som ellers skal deles.

Det foreslås en rekke mindre endringer i reglene om delingsoppgjøret ved separasjon, skilsmisse, opphør av ekteskapet som følge av en ektefelles død m.v. Blant annet foreslås at samme skjæringstidspunkt skal gjelde for den formue og den gjeld som omfattes av oppgjøret. Gjeldende rett er her komplisert, og dels uklar. Utvalget går også inn for nærmere regler om det tidspunkt som skal legges til grunn ved verdsettelsen av eiendeler som en ektefelle overtar ved delingen. Dette er regler av stor praktisk betydning.

Utvalget foreslår også at en avtale om unntak fra deling - særreie - kan lempes dersom den medfører at en ektefelle blir urimelig dårlig stillet ved ekteskapets opphør.

Utvalget foreslår opprettholdt reglene om ektefellenes gjensidige underholdsplikt under ekteskapet. Reglene om bidrag ved separasjon, skilsmisse eller samlivets opphør ellers foreslås imidlertid vesentlig endret. Bidraget skal i tilfelle som hovedregel fastsettes for en begrenset tid på inntil 3 år. Etter gjeldende rett bortfaller retten til bidrag hvis den berettigede gifter seg på nytt. Utvalgets flertall foreslår at tilsvarende skal gjelde hvis den berettigede etablerer et fast samboforhold.

Retten til ektefellepensjon til fraskilt ektefelle fra andre pensjonsordninger enn folketrygden, foreslås begrenset.
